

NY VERSION

Livslångt lärande genom hela yrkeslivet.

Förutom en fungerande jobbtrappa från arbetslöshet till arbete måste kompetensutveckling, utbildning och vidareutbildning vara en bärande del genom hela yrkeslivet. För människors
5 möjligheter till ett långt arbetsliv, och för att det ska vara lätt att yrkesväxla, spelar livslångt lärande en avgörande roll. Därför behöver yrkesverksamma ges bättre chanser att **deltidsstudera** vid sidan av jobbet, och möjligheten att vidareutbilda sig till nya yrken och jobb ska utökas.

Det behövs ett bredare **utbud**, fler **korta kurser** och **utbildningsplatser** för yrkesverksamma, och fler **lärcenter**. Det behövs fler **utbildningar på deltid** och **distans** som möter kompetensbehoven
10 på arbetsmarknaden och som är enkla att kombinera med arbete. Med **omställningsstudiestödet** har grunden lagts för ett av världens starkaste system för omställning. Vi ska värna att fler arbetstagare kan använda omställningsstudiestödet för att bygga på sin kompetens eller yrkesväxla. **Handläggningstiderna** ska kortas. Så lägger vi grunden för en arbetsmarknad där människor ges
15 möjlighet att växa och ta nya språng när arbetslivet förändras.

Alla som arbetar i Sverige ska ha svenska villkor och löner. Vår prioritet är att de arbetslösa i Sverige ska ta de lediga jobb som finns på svensk arbetsmarknad. Som komplement vill vi se en ordnad
arbetskraftsinvandring med **arbetsmarknadsprövning**, där staten samverkar med parterna. För
bristyrken finns behov av ett **kvalificerat arbetskraftsinvandringsprogram**.
Arbetskraftsinvandring kan då spela en stor roll för kompetensförsörjningen och bidra positivt till
tillväxten, särskilt på industriorter och landsbygden. För att motverka att
20 människor kommer till Sverige för att jobba under förevändningen att de studerar, ska **missbruk av uppehållstillstånd** för studier stoppas. Så kan vi också skydda människor från att utnyttjas i
daglönerijobb och värna sund konkurrens på svensk arbetsmarknad. För att inte viktig kompetens ska gå förlorad vill vi utreda frågan om att arbetskraftsinvandrare vid speciella omständigheter ska få möjlighet att ansöka om förlängt arbetstillstånd från Sverige.

• Du har rätt att orka ett långt arbetsliv.

25 Till en modern och rättvis arbetslinje hör att fler kan stanna längre i arbetslivet. Idag ser möjligheterna att stanna länge i ett yrke väldigt olika ut. Särskilt skillnaden mellan arbetar- och tjänstemannayrken ökar. Inom vissa yrken har man fått ett större utrymme att påverka när och var man arbetar, exempelvis genom att arbeta hemifrån vid sjukdom. I andra yrkesgrupper är självbestämmandet mindre och man behöver vara på plats för att göra sitt jobb. Denna skillnad såg
30 vi tydligt under coronapandemin, men den gäller fortfarande. Att människor går sjuka till jobbet för att de inte har råd att vara hemma leder i förlängningen till att de sliter ut kroppen, sjukskrivningarna ökar och man riskerar att lämna arbetslivet för tidigt. Det är orättvist. Därför vill vi **slopa karensavdraget**, så att den som är sjuk får möjlighet att återhämta sig. Det innebär att den som är sjuk får sjuklön från första dagen. Det förutsätter också effektiva **regler** som gör att fusk och
35 missbruk motverkas.

Arbetsgivare måste också arbeta mer aktivt för att motverka sjukdom. Alltför hög arbetsbelastning,

Dagordningspunkt 11.9 – Temagrupp 9

40 jobb som sliter på kroppen, dåligt ledarskap och en ohälsosam förläggning av arbetstiden producerar ohälsa, lägre inkomster och sämre livskvalitet. Bristande eller obefintligt arbetsmiljöarbete bidrar till att många slits ut, det gäller inte minst i kvinnodominerade yrken. Det är dåligt för arbetstagaren, dåligt för arbetsgivaren och dåligt för samhällsekonomin. Förbättrade möjligheter till

De senaste åren har det skett en dramatisk omläggning av det svenska biståndet, som sjunkit ned mot 0,7 procent av BNI. Det är långt ifrån där vi tidigare legat och vi vill **successivt öka biståndet**. Vår principiella inställning är att vi ska tillbaka till en procent av BNI, även om det kommer att ta tid. Vi vill se en **skuldavskrivning** för de fattigaste länderna där alla kreditgivare är med. Svensk utrikespolitik ska i alla avseenden utgå ifrån att stärka **kvinnors representation, rättigheter och resurser**. Det är innebörden i en feministisk utrikespolitik. Vi ska också **driva klimatfrågorna** aktivt och ambitiöst i alla relevanta internationella sammanhang. Vi ska öka ansträngningarna att inom ramen för FN:s klimatkonvention enas om ett **globalt utsläppshandelssystem**. En säkrad **klimatfinansiering** och **överföring av teknik** till de fattigaste länderna är viktiga verktyg för att förenkla klimatanpassningen och motverka ökad fattigdom i den globala uppvärmningens spår.

4. DU SKA VARA DEL AV EN STARK SAMHÄLLSGEMENSKAP

Sverige är vårt gemensamma hem. Det är här vi lever, verkar, växer, misslyckas och försöker igen. Det är här vi delar och vidareutvecklar vår gemensamma historia, normer och värderingar. Där vi tillsammans väver den väv som skapar samhörighet och tillit. Ett samhälle där vi ger och får respekt för dem vi är.

Varje plats i världen har sin historia, sina traditioner och sin kultur. Dessa är inte statiska. Men de ger oss stöd, tillhörighet och vägledning. De bidrar också till att stärka vår samhällsgemenskap. En samhällsgemenskap som i sin tur är en förutsättning för att vårt samhälle ska fungera. Ett samhälle där vi möts och litar på varandra är tryggare och säkrare. Om vi litar på att regler gäller för alla, är vi mer beredda att själva hålla oss till dem. Om vi tror att institutioner håller vad de lovar, då vill vi försvara och stärka dem. Om vi har möjlighet att uttrycka våra åsikter och får stöd att lösa viktiga problem i vår vardag, då vill vi bidra till att lösa de problem vi som land står inför tillsammans.

Under alltför lång tid har vår samhällsgemenskap urholkats. Barns uppväxtvillkor blir mer ojämlika och frågan om i vilken familj man föds blir viktigare för hur livet utvecklas. Bristande investeringar i välfärd och bostadsbyggande, en växande segregation och ett samhälle som på många områden dragit sig tillbaka har öppnat portarna för ökade klyftor och permanent fattigdom. Polariseringen spås på av en stor migration som inte mötts upp av en effektiv integration. När en stor migration inte mötts upp av en effektiv integration ökar polariseringen. De utsatta områdena har blivit fler. I civilsamhället och kulturlivet har mångfalden av uttryck ofta svårt att få plats på marknadens krassa villkor. I globaliseringens tidevarv växte friheten för många, men hos andra växte känslan av att inte hänga med.

Resultatet av en avtagande samhällsgemenskap är att andra krafter kan fylla tomrummet. Vi blir ett försvagat land. Den utvecklingen måste vi vända.

Vi vill bygga ett starkt land, där människor känner solidaritet och samhörighet med varandra oavsett var man är född eller var man bor. Då måste vi **återupprätta vår samhällsgemenskap**. Denna behöver en

materiell bas, med minskad ekonomisk ojämlikhet, fattigdom och arbetslöshet. Där vi garanterar en rättssäker demokrati och en god tillgång till välfärd åt alla. Där bostäder byggs för vanligt folk och samhället är närvarande både i stad och på landsbygd.

- 5 Och vi måste slå vakt om de normer och värderingar som gör Sverige till ett av världens bästa länder att leva i. Ett land av föreningsdemokrati och folkrörelsearbete. Samförståndsandan, vårt naturliv, den fria kulturen och en optimism inför ny teknik och framtid. Självklara värderingar om plikt och rätt, om jämlikhet och jämställdhet, om rättvisa och respekt oavsett var vi kommer ifrån, vad vi tror på eller vem vi älskar. Vi ska värna det goda i Sverige, bygga vidare på våra styrkor och förändra det som inte fungerar.
- 10

4.1 Inga utsatta områden. Alla ska kunna tala det svenska språket.

- 15 Även om det redan innan 2000-talet fanns områden i Sverige där barnen klarade skolan sämre, där arbetslösheten var stor och den ekonomiska utsattheten hög har situationen förvärrats. Segregationen växer och fattiga områden har blivit ännu fattigare, med lägre medellivslängd och stora hälsoskillnader som konsekvens. Vi ser hur parallellsamhällen växer fram. En större andel av den svenska befolkningen lever idag i utsatta områden jämfört med i andra nordiska länder.
- 20 Fattigdomen har förstärkts av ett språkligt utanförskap som försvagar människors möjligheter att delta i samhället och förändra sina liv. Brister i det svenska språket gör det svårare att få ett jobb. Barn som växer upp i utsatta områden, har sämre förutsättningar i livet. Segregation förlorar vi alla på, men särskilt de som står långt ifrån majoritetssamhället. Barn som växer upp i utsatta områden har sämre förutsättningar i livet och behöver det samlade samhällets stöd för att få en jämlik
- 25 uppväxt.

- För att alla ska kunna förstå, delta i och bidra till vår samhällsgemenskap kan vi inte leva segregerade från varandra. Det svenska samhället, med sina många möjligheter, formella och informella regler, normer och värderingar ska gälla för alla. Skillnaderna i levnadsvillkor måste minska. Då måste vi
- 30 ha en politik för att få **bort de utsatta områdena** och vi måste **stärka det svenska språket**.

Därför vill vi:

- Att ett nytt mål införs: Sverige ska inte ha några utsatta områden.
- 35 Alla bostadsområden ska vara trygga. Vuxna ska ha bra jobb att gå till. Förskolor och skolor måste kunna ta hand om alla barn. Det måste finnas goda och lättillgängliga fritidsaktiviteter. Polis och vuxna förebilder måste finnas på plats. Folk måste vilja bo kvar, flytta dit och bidra till att områdena lyfts. Och **inflyttningen i utsatta områden** av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som lever på försörjningsstöd måste vara begränsad, samtidigt som ingen ska vara utan bostad.
- 40 Den statliga. För att lyfta Sveriges utsatta områden vill vi att avtal ska ingås mellan staten och kommuner med utsatta områden, där även lokala aktörer som näringsliv, ~~och~~ fastighetsbolag och civilsamhället är med – en **nationell Sverigeförhandling**. Förhandlingarna ska utgå från en **nationell lista** med
- 45 tydliga och transparenta kriterier för klassning av utsatta områden. Avtalen ska omfatta långsiktiga, **sociala investeringskontrakt** och konkreta handlingsplaner.

- Vi vill se en aktiv språkpolitik.

Språket är nyckeln till vårt samhälle. Som huvudspråk är svenskan vårt samhälles gemensamma språk som alla som är bosatta i Sverige ska kunna använda inom alla samhällsområden. **Svenska ska vara huvudspråk** i förskolan och skolan, vilket ska tydliggöras i läroplanerna. För befintlig språksvag personal inom förskola, skola, omsorg och äldreomsorg ska språktester och **språkinsatser på betald arbetstid** främjas. Vi vill se ett **kvalitetslyft** i utbildningen i svenska för invandrare (SFI), bland annat genom att stärka arbetsmarknadskopplingen. För grupper med väldigt svag utbildningsbakgrund krävs en **särskild kursplan. SFI ska vara icke-vinstdrivande**. Vi vill få **uppsökande verksamhet** på plats för att stödja individer med svårigheter i svenska språket att påbörja och avsluta en SFI-utbildning. Vi vill se **Språkkrav ska i huvudsak krävas** för svenskt medborgarskap. De nordiska länderna undantas.

4.2 Stram migration. Snabb integration.

De allra flesta människor som kommer till Sverige har funnit sin plats här, kunnat bygga sig ett liv och bidrar till det gemensamma. Jämfört med andra länder i Europa har fler människor med utomeuropeisk bakgrund en sysselsättning i Sverige. Utrikesfödda svenskar bor, arbetar, startar företag, bildar familj, och engagerar sig ideellt runt om i landet. Jämfört med andra länder i Europa har fler människor med utomeuropeisk bakgrund en sysselsättning i Sverige. Det är en styrka för vårt land. De är en självklar del av det som gör Sverige starkt.

Men den demografiska förändring vi sett under de senaste decennierna har samtidigt blivit en stor utmaning. I praktiken har den svenska migrationspolitiken inneburit att några få stadsdelar och kommuner burit nästan hela ansvaret. Migrationen tillsammans med en välfärd som lidit svårt i sviterna av 1990-talets ekonomiska kris, marknadsmisslyckanden i centrala samhällssektorer och alltför svaga integrationsinsatser har skapat segregation, utsatthet och kriminalitet. Rasism och diskriminering skapar klyftor och motverkar sammanhållningen i Sverige. Integrationen har också försvårats när många kommit hit från länder som präglas av helt andra samhällssystem än vårt, och där rättsstat, utbildningssystem och demokratiska strukturer är svagare än här.

Det krävs långsiktiga åtgärder för att lösa de problem som vårt land står inför. För att kunna ge dem som kommit och kommer hit en god chans att komma in i samhället behöver Sverige under överskådlig tid ha en **migrationspolitik** i enlighet med EU:s miniminivåer. Asylrätten värnas. **Integrationen måste gå snabbare bli mer effektiv – och fungera bättre.**

Därför vill vi:

- Att asylprocessen präglas av ordning och reda.

Asylrätten och FN:s kvotflyktingssystem ska värnas. Det **europiska samarbetet** för att dela ansvaret för migrationen mer solidariskt mellan medlemsländerna och öka **rättssäkerheten** i asylmottagandet ska främjas – där barnens situation särskilt beaktas.

Sverige har tagit ett stort ansvar för människor på flykt. Men svensk migrationspolitik måste bli mer **långsiktigt hållbar**. För att de som kommer hit ska ha en chans att bygga sig ett värdigt liv, och för att vi ska motverka den integrationsskuld som byggts upp, måste det totala söktrycket mot Sverige minska

ytterligare. Vi vill att Sverige har regler som ligger i linje med **minimivåerna** i övriga Europa. Detta inkluderar även anhöriginvandringen. Vi vill – bland annat för att motverka hedersförtryck - skärpa vissa regler kring **anhöriginvandringen**, exempelvis genom att **åldersgränsen** för när man inom ramen för EU:s familjeåterföreningsdirektiv som gift kan anhöriginvandra till Sverige, höjs från 21 till 24 år.

Ett tydligt och effektivt mottagande skapar förtroende för processen. En mer jämn ansvarsfördelning mellan kommuner motverkar segregation. Vi vill införa **statliga mottagningsboenden i olika delar av landet** där den asylsökande bor under hela asyltiden. **EBO** ska avskaffas. Asylsökande som fått avslag på sin ansökan ska bo på **statliga återvändandecenter** i väntan på att återvända.

Antalet **förvarsplatser** ska byggas ut i takt med behovet. Vi vill motverka framväxten av skuggsamhällen där människor utnyttjas. Därför måste av- och utvisningsbeslut **verkställas**, så att de som fått avslag på sin asylansökan lämnar Sverige. Det behövs bättre **återtagandeavtal** med tredje land, inklusive **sambandspersoner** på plats. **Biståndet ska kunna villkoras** så att länder tar emot egna medborgare som utvisas från Sverige - med undantag för civilsamhällesstöd och humanitärt bistånd. Vi vill inte se en svensk angiverilag.

För att den nyanlände med positivt beslut om uppehållstillstånd ska få bättre möjligheter till etablering och jobb behöver fördelningen mellan kommuner bli mer jämn. Anvisade kommuner ska ordna **etableringsboenden** om minst tre år, vilket villkoras med att den **nyanlände aktivt bidrar** till sin etablering. Vi vill se ett **stopp för anvisning** av nyanlända till kommundelar som har utsatta områden. Kommuner med tidigare stort EBO-mottagande ska ges möjlighet att **undantas** från kommunplaceringar.

- Effektiv integration.

Ingen ska gå sysslöslös. Alla ska få stöd och ta sitt ansvar för att rusta sig med kunskaper för att hitta en plats i samhället och på arbetsmarknaden. Vi vill se **obligatoriska etableringsfrämjande insatser** så som samhällsinformation och språkundervisning tidigt i ~~etableringsfasen~~. Obligatoriska etableringsprogram ska **omfatta även anhöriginvandring**. Detta är särskilt viktigt för att bryta många invandrade kvinnors sociala isolering, arbetslöshet och begränsade nätverk. Inom ramen för etableringsboendena ska de nyanlända få kunskap om hur det svenska samhället är organiserat. De ska också få mer **informella färdigheter**, så som hur man kan engagera sig aktivt i föreningar på orten eller hur man kan utveckla sitt föräldraskap genom att aktivt delta i barnens aktiviteter.

4.3 Vi ska leva och bo bra i hela landet

Hemmet är vår trygga punkt i livet. Det är där vi vilar, bygger vår familj och umgås med dem vi tycker om. Bostaden påverkar vilken plats vi har i samhället: vilka jobb vi kan ta, var vi kan studera, och hur mycket av ens tid som läggs på resor. Det avgör om du som ung kan flytta hemifrån, vilka skolor som är tillgängliga och om du kan lämna en våldsamt partner.

Det krävs en aktiv bostadspolitik för att fler ska kunna bo bra. Dåliga fastigheter, trångboddhet,

- hutulösa hyror och fantasipriser på bostadsmarknaden fråntar oss rätten till en god bostad. Skillnaden i förutsättningar mellan hyrt och ägt boende är fortfarande stor. Bostadsbyggandet har tvärnitat. Vi måste **bygga mer och bättre**. Vårt land ska präglas av vacker arkitektur och smart stadsplanering. Vi måste bygga bostäder där folk med vanliga löner har råd att bo. Och vi vill bygga bort segregationen.
- 5 Det ska byggas i hela landet, i tätorter likväl som i landsbygd. Ett modernt liv ska inte behöva vara synonymt med ett urbant liv. Service, välfärd och god infrastruktur måste finnas närvarande överallt i landet.

Därför vill vi:

10

- Att det ska vara lätt att leva ett gott liv oavsett var man bor.

Det måste finnas möjlighet för människor att bygga och utveckla sina lokalsamhällen i hela landet. God samhällsservice ska vara tillgänglig överallt och det ska vara lätta att handla mat, tanka och resa också i glesbygd. Staten ska vara närvarande i hela landet, exempelvis genom bilprovningen, apoteken och att man har en polisstation på rimligt avstånd. Idag är det inte så, utan på många håll får man försöka klara sig utan grundläggande service. Särskilt mot bakgrund av den demografiska förändringen måste vi se till att både yngre och äldre kan och vill arbeta och bo också på landsbygd och i glesbygd. Vi måste stärka lokalsamhällen och motverka “vita fläckar” vad gäller tillgången till arbete och samhällets service. Vi vill också stärka det som ger en särskild livskvalitet och frihet för familjerna på landsbygden.

15

20

Vi vill se ett **landsbygdspaket**. Detta ska utgå från en samlad regionalpolitik där stärkt infrastruktur, kommunikation, service och näringspolitik bidrar till en bättre balans i hela landet. Fler **lärcentrum** och distansutbildningar gör det möjligt att bo kvar på orten medan man studerar. **Polis** som är närvarande i varje kommun gör att det finns någon att vända sig till om man är orolig över trygghet och säkerhet. Det regionala perspektivet ska finnas med vid varje beslut om **placering av statlig verksamhet**. Arbetet med **omlokalisering** av statliga jobb och etablering av nya **servicekontor** ska intensifieras. De **statliga servicekontoren** är viktiga för att människor ska kunna organisera sin vardag. De ska utvecklas och omfatta fler samhällstjänster. Det ska finnas **myndighetsservice** i form av exempelvis Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i hela landet. Lanthandlar och företag i glesbygd ska stödjas.

25

30

Unga måste kunna leva fria liv även där det inte finns utbyggd kollektivtrafik. Man ska kunna köra A-traktor från 15 års ålder, hastigheten för **A-traktorer** ska höjas till 45 kilometer i timmen och säkerheten öka genom ett **teori- och körprov**. Fler ska kunna både bruka och njuta av naturen och vill vi öka finansieringen till skötsel av **naturreservat och nationalparker**, underhåll av vandringsleder, verksamhet vid naturrum samt lokala och kommunala naturvårdsprojekt. Vi vill se bättre förutsättningar för renovering av fastigheter i glesbygd, exempelvis genom ett **glesbygds-ROT**. Förutom god samhällsservice måste det finnas goda kommunikationer och god infrastruktur, så som bredband och VA i hela landet.

35

40

Det måste också bli enklare för små kommuner att hantera sina specifika samhällsutmaningar. Genom att små kommuner **slipper ansökningskraven** kring vissa mindre statsbidrag och i stället får sin andel som generella stöd kan byråkratin minska och bidragen användas enklare. Så kan kvaliteten i välfärden på orten garanteras också om den egna ekonomiska bärkraften sviktar. Staten ska fortsätta arbetet med att ge kommuner och regioner möjligheter att genomföra kreativa, **lokala försöksverksamheter** med friare former. Vi vill se bättre incitament för kommuner att kunna gå samman.

- Vi måste kraftigt öka bostadsbyggandet.

Vårt mål för bostadsbyggandet är att produktionen ska hålla jämn takt med det prognostiserade behovet av nya bostäder, i syfte att bygga bort bostadsbristen. Staten måste ta ett större ansvar för att det byggs. Vi vill se en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen. Genom ett statligt fastighetsbolag kan det offentliga agera konjunkturdämpande och där det saknas andra aktörer. Vi vill se ett förnyat statligt investeringsstöd för byggande av fler hyresrätter, till exempel riktat till orter med stora industrietableringar och -investeringar och för fler **ungdoms- och studentbostäder**. Vi vill också se statliga **byggkrediter** för att skapa långsiktiga incitament för ökat byggande. Dessa stöd ska styra mot sänkta boendekostnader, bostadssociala mål och klimatneutralt byggande. Staten behöver dessutom kunna bidra med fler aktiva åtgärder, exempelvis landsbygdsån. Den stärkta nationella bostadspolitiken ska kombineras med ett stärkt **kommunalt bostadsförsörjningsansvar**. Genom en ny, samlad **bostadsförsörjningslag** tydliggörs ansvaret. Sambandet mellan hur staten fördelar investeringar i infrastruktur och i vilken utsträckning som kommuner tar sitt ansvar för de bostadspolitiska målsättningarna ska stärkas.

Bostadsproduktionen ska kick-startas också genom att länsstyrelserna kortar handläggningstiderna och överklagandemöjligheter i kommuner som har bostadsbrist begränsas. Det ska bli lättare för kommuner att agera mot oseriösa fastighetsägare som inte sköter sina åtagande mot hyresgäster eller medlemmar i en bostadsrättsförening. Det ska finnas en stark allmännytta i varje kommun. Allmännyttans villkor behöver stärkas och styras av samhällsnytta. De allmännyttiga bostadsbolagen ska undantas från Lagen om offentlig upphandling. Vi vill se en **moderniserad förköpslag** för strategisk mark, samhällsviktiga fastigheter och för hyresbostäder som ska omvandlas. Vi vill också att markanvisningar, där det är lämpligt, används aktivt som instrument för blandad bebyggelse och för att se till att bostäder byggs för vanligt folk. Det är viktigt att det finns bra mix av upplåtelseformer i varje område. För att utveckla utsatta områden behöver nya typer av **bostäder byggas** och vid behov undermåliga fastigheter **rivas**.

- Man ska ha råd att bo bra.

Det råder bostadsbrist i majoriteten av Sveriges kommuner. Det påverkar oss alla men särskilt unga som får vänta länge med att flytta hemifrån och ännu längre på att få ett fast boende. Många privatbostäder hyrs ut till ockerhyror eftersom det råder svag kontroll över andrahandsmarknaden. Vi vill ta fram ett **åtgärds paket** för att begränsa allt för höga hyror så att fler människor – i synnerhet barnfamiljer, unga och äldre – kan hitta efterfråga en bostad till rimlig kostnad, exempelvis genom kommunala hyresgarantier och permanent förstärkta bostadsbidrag. Det behövs en översyn av **bostadsbidraget** så att förutsägbarheten stärks. Staten och kommunerna ska stimulera generationsskiften på bostadsmarknaden.

Vi eftersträvar jämlika villkor för olika former av boende - ägt, hyrt eller blandformer. Hyresgästernas inflytande över sin bostad och sitt bostadsområde ska öka. Vi vill dessutom att fler

Dagordningspunkt 11.9 – Temagrupp 9

- som vill ska kunna äga sitt boende. Den statliga banken **SBAB** ska användas mer effektivt för att öka konkurrensen på bolånemarknaden. Vi vill se en ny **egnahemssatsning** så att familjer får ökade möjligheter att ta klivet in på bostadsmarknaden, exempelvis genom startlån och olika hyrköpsmodeller. Fler incitament för att bygga i trä ska tas fram, såsom typgodkännande av bostadshus. Återbruk ska underlättas. Nya fastigheter ska byggas **energisnåla och klimatvänliga**, utan att det drabbar de boende genom högre kostnader. Vi vill stärka förutsättningarna för energieffektiviseringar i flerbostadshus.